

Nr 181.

Av herr **Ohlin**, om utredning rörande de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten.

I motion nr 207 till första kammaren väckte jag i fjol jämte hr Myrdal vördsamt förslag »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en utredning rörande de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten med beaktande av förhållandena vid och möjligheterna till samarbete såväl med de privata högskolorna i vårt land som även med övriga nordiska universitet och högskolor». I sitt utlåtande om motionen uttalade första kammarens första tillfälliga utskott följande: »Med hänsyn till de sociala vetenskapernas under de senaste årtiondena alltmer ökade betydelse för samhällslivet synas de i motionen berörda frågorna förtjäna den största uppmärksamhet. Då det emellertid, såsom kanslersämbetet för rikets universitet framhållit, torde vara lämpligt att avvakta remissbehandlingen av universitetsberedningens betänkande, innan de i motionen omhandlade spörsmålen göras till föremål för särskild utredning, kan utskottet i frågans nuvarande läge icke tillstyrka, att riksdagen avlåter skrivelse i motionens syfte till Kungl. Maj:t».

Enär sådana remissyttranden, som kanslern för rikets universitet och utskottet avsågo, numera lära ha inkommit, synes mig tiden obestriddligen vara inne att upptaga frågan om de socialvetenskapliga studiernas organisation i vårt land till omedelbar utredning. För närmare motivering till påståendet att förhållandena vid de svenska statsuniversiteten i fråga om de socialvetenskapliga studierna äro fullkomligt ohållbara hänvisar jag till ovan nämnda motion. Medan i utlandet de socialvetenskapliga eller ekonomiska fakulteterna intaga en ställning som är fullt jämförlig med de juridiska fakulteternas, ha i vårt land statsuniversiteten icke en gång en enda professur i det centrala ämnet nationalekonomi, utan detta ämne är förenat med det ganska väsensfrämmande ämnet finansrätt, och denna professurs innehavare i Uppsala och Lund synas under senare år i huvudsak ha ägnat sig åt finansrätten. Medan vid dessa universitet endast vart tredje eller fjärde år en filosofie licentiat i nationalekonomi utexamineras, utgör antalet av dem som t. ex. i Köpenhamn avlägga närmast motsvarande examen cirka 20 per år.

Om förhållandena vid statsuniversiteten länge varit otillfredsställande vad den socialvetenskapliga undervisningen beträffar, så har situationen ytterligare i hög grad förvärrats efter inrättandet av den statsvetenskapliga examen, som väsentligt ökat behovet av lärarekrafter. Likväl har i Lund ingen ökning av lärarnas antal ägt rum och i Uppsala har endast en biträdande

lärarebefattning inrättats. De statsvetenskapliga studerandena ha därför synnerligen starka skäl för sina krav på en utvidgning av lärarekrafterna. Rörande hela denna fråga vill jag för övrigt hänvisa till en artikel »Statsvetenskaplig examen — mål och medel» av docenten Johan Åkerman i Statsvetenskaplig Tidskrift 1938, häfte 5. Särskilt vill jag understryka den av honom framförda uppfattningen att nuvarande fakultetsindelning vållar svårigheter och att en rationell lösning förutsätter inrättande av en socialvetenskaplig sektion inom filosofiska fakulteten eller också — enligt min mening — en särskild socialvetenskaplig fakultet.

Den ekonomiska och sociala utvecklingen har gått med stormsteg under senare årtionden och ställer helt andra krav på socialvetenskapligt utbildade akademiker än tidigare. Denna utveckling har hittills gått de svenska statsuniversiteten förbi. Det är därför hög tid att nu frågan om de socialvetenskapliga studierna i vårt land upptages till en samlad utredning i avsikt att åstadkomma den anpassning tidsläget kräver.

Under hänvisning till ovanstående får jag härmed vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om en utredning rörande de socialvetenskapliga studiernas organisation vid statsuniversiteten med beaktande av förhållandena vid och möjligheterna till samarbete såväl med de privata högskolorna i vårt land som även med övriga nordiska universitet och högskolor.

Stockholm den 23 januari 1939.

Bertil Ohlin.
